

Mišljenje Matičnog odbora o Pravilniku za sticanje naučnih zvanja

Matični odbor za fiziku je na samom početku rada Komisije za izradu Pravilnika izneo predlog jednog idejno novog, kratkog, i jasnog Pravilnika. Komisija se međutim opredelila da očuva suštinu starog Pravilnika. Promene koje su usledile tokom zaista dugog i intenzivnog rada Komisije, prema našem mišljenju, nisu doprinele da danas raspravljamo o novom Pravilniku, nego o složenijoj verziji starog. Tako je propuštena prilika da kroz izradu novog Pravilnika započnemo tako neophodnu reformu srpske nauke.

U ovoj fazi javne rasprave, kada je do usvajanja novog Pravilnika ostalo malo vremena, želimo da ukažemo na najvažnije nedostatke ove verzije Pravilnika i predložimo neophodna poboljšanja.

Naše primedbe, a time i predlozi, idu linijom potrebe jasnog definisanja šta bi trebalo da rade i urade istraživači u različitim zvanjima, potrebe ravnopravnog tretiranja raznih tipova naučnog rada, i otvaranja mogućnosti reizbora istraživača.

1. Za zvanje VNS umesto traženja kvalitativnih rezultata, povećati za 50% potreban broj poena ostvarenih radovima u kategorijama M10 i M20 od do sada predviđenih za zvanje VNS.

Pravilnik je, u smislu tzv. kvalitativnih kriterijuma, stavio u sličan položaj višeg naučnog saradnika i naučnog savetnika. Mislimo da najmlađim istraživačima, naučnim saradnicima, treba obezbediti da im je za izbor u sledeće zvanje dovoljno bavljenje naučnim istraživanjima i publikovanje naučnih radova. Logično nam je da ih treba rasteretiti od poslova koji nisu naučni rad, i time im omogućiti da se maksimalno posvete svom pozivu, naučnim otkrićima. To praktično znači da uslovi iz članova 33, 43, 44, i 45, nisu potrebni za izbor u zvanje VNS. Time se takođe jasno razgraničava šta su zadaci i očekivanja za ljude u nižim, a šta u najvećem naučnom zvanju naučnog savetnika.

2. Normiranje doprinosa po broju autora izraziti na jedinstven način a sve tipove radova.

Matični odbor se ne slaže sa predlogom za normiranje doprinosa, po kome se drugačije vrši normiranje za eksperimentalne (7), numeričke (5) i teorijske (3) radove. Predlažemo da se radovi jedinstveno normiraju bez obzira na vrstu rada. Sadašnji predlog je verovatno uveden sa pogrešno primenjenim argumentom o prosečnoj potrebi za raznim vrstama naučne ekspertize za određene tipove. Međutim, smatrajući da je prosečna efikasnost i ekspertiza istraživača u ovim oblastima slična, jasno je da će veći broj koautora proizvesti veći broj radova, te se ovakvim normiranjem povećava doprinos istraživača eksperimentalaca, a smanjuje teoretičara. To pokazuje i statistika o broju radova u srpskoj nauci u proteklih nekoliko godina, koji je na zahtev Odbora za fiziku napravio dr Zoran Nikolić. Ispostavilo se, kao što se moglo očekivati, da odnos u broju publikovanih radova tačno prati broj autora: eksperimentalni (8), numerički (5) i teorijski (3). Ono što sledi iz ovog argumenta je da **ukoliko postoji normiranje, da ono bude na jedinstven način, za sve tipove radova.**

3. Pri izboru u zvanje naučni savetnik Matični odbor formira ekspertsku komisiju koju čini jedan član Matičnog odbora i dva člana, ugledna istraživača u oblasti kandidata, koje predlaže Matični odbor. Članovi komisije van sastava Matičnog odbora mišljenje o kvalitetu naučnih radova i kvalitativnih pokazatelja kandidata iskazuju popunjavanjem upitnika koji sastavlja Matični odbor, a odobrava Ministarstvo. Njihova imena su poznata samo članovima Matičnog odbora (Član 47).

Naime, u članu 47 stoji da, bez obzira koje je zvanje u pitanju, Matični odbor može da predloži ekspertsku komisiju od tri člana za pisanje izveštaja. Predlaže se izmena u tom članu tako što se ta ekspertska komisija pominje samo u delu koji određuje izbor za naučnog savetnika. Pri tome se ne pominje reč može. Ovo razdvajanje bi delimično vratilo značaj i ugled naučnog savetnika.

Kao što smo u primedbama za izbor višeg naučnog saradnika predložili da je dovoljno da su rezultati radovi u časopisima, i da ih u kategoriji M10 I M20 ima za 50% više, to predlažemo da je za izbor naučnog saventia potrebno imati 25% više radova u tim kategorijama od broja koji je sada predviđen.

4. Nema ograničenja u broju reizbora (član 31), ali za reizbor u zvanje kandidat u periodu od prethodnog izbora mora da ostvari najmanje polovinu od kvantitativnog minimuma naučnoistraživačkih rezultata potrebnih za izbor u to zvanje.

Podsećamo da u Zakonu o visokom obrazovanju ne postoji ograničenje broja reizbora.

5. Prvo zvanje se ne može preskočiti (Član 33).

Izuzetke od pravila su straživači koji su doktorirali i radili u inostranstvu najmanje tri godine.

6. U Tabeli Vrsta i kvantifikacija individualnih naučno istraživačkih radova (Prilog 3), ili dodatkom novog člana (npr. 37.), definisati period između dva zvanja u kome se računaju radovi kandidata za izbor u zvanje. Predlažemo ovakav tekst:

Diferencijalni uslov se ispunjava radovima objavljenim od datuma **rešenja** izbora u prethodno zvanje do datuma pokretanja postupka za izbor u zvanje.

Naime, period za koji se vrednuju rezultati sada nije precizno određen pa se nekad tumači da je od momenta kada je kandidat pokrenuo procedure za prethodni izbor, ili kada je na Naučnom ili Nastavno naučnom veću prihvaćen Izveštaj komisije za izbor u zvanje.

U Beogradu
05.02.2013. godine

Predsenik matičnog naučnog odbora

Dr Branislav Jelenković, naučni savetnik